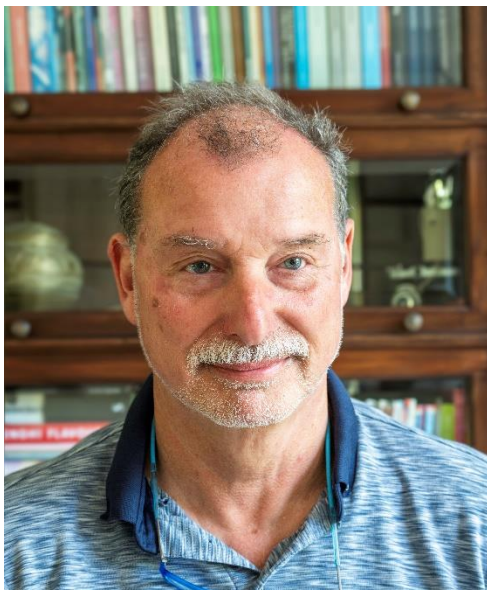

Interview

Psychiater Rob Smit over de betekenis van Farmacogenetica: "het is de basis voor goede geneeskunde".

Draagt farmacogenetica bij aan het verbeteren van psychische zorg en kan het wachtlijsten verkorten? Rob Smit, psychiater van Yulius in Gorinchem denkt van wel. Result Laboratorium sprak deze psychiater, die twintig jaar geleden voor het eerst in aanraking kwam met farmacogenetica, over zijn ervaringen ermee en de mogelijkheden ervan.

Rob Smit – Psychiater bij Yulius

"Tijdens een scholing in een ziekenhuis, 20 jaar geleden, maakte ik kennis met farmacogenetica", vertelt Rob. "Sindsdien vraag ik het altijd aan als een patiënt op meerdere middelen ernstige of rare bijwerkingen heeft die te verklaren zijn door gelijke cytochromen. Het levert tot nu toe voor 100% score op. Bijna alle bijwerkingen werden veroorzaakt door een afwijking in de CYP-genen CYP1A2, CYP2C9, CYP2C19, CYP2D6, CYP3A4."

Door zelfstudie heeft Rob Smit farmacogenetica geïntegreerd in zijn praktijk. Bij de stage van iedere AIOS probeert hij het onderwerp minstens éénmaal aan bod te laten komen.

Kun je beschrijven hoe farmacogenetica jouw behandelingsbenadering heeft beïnvloed sinds je ermee bent begonnen te werken?

"Als je weet dat de patiënt een afwijkend metabolisme heeft, ga je kijken wat er mogelijk

is in medicatie voor deze patiënt. Het farmacogenetisch paspoort is ook een vorm van erkenning voor de patiënt. Ze zijn geen zeurpiet, er is een aanwijsbare oorzaak voor alle bijwerkingen! Ze zijn echt dankbaar als ze te horen krijgen dat het niet tussen hun oren zit en voelen zich serieus genomen en krijgen het vertrouwen in hun eigen lichaam terug."

Nationale lijst van contra-indicaties

"De uitslagen van het DNA-onderzoek bespreek ik altijd met de patiënt. Het is van belang dat de uitkomsten worden opgenomen in de nationale lijst van contra-indicaties en ons EVS, het voorschrijfsysteem bij ons, en dat de koppeling tussen de verschillende databases (huisarts – apotheek – psychiater) kloppend is. Zodat als een medicijn van de huisarts intervenueert met een middel dat ik voorschrijf ook een melding op popt."

Praktijkvoorbeeld

"Zo is er situatie geweest dat bij een oudere vrouw bij wie nortriptyline - dat voorgeschreven was door een eerdere behandelaar - niet goed werkte en al bij lage dosis een hoge spiegel gaf. Hierdoor gewaarschuwd hebben we dit overgezet in heel lage dosis clomipramine met spoedig spiegelbepaling én cytochrometypering. Ze bleek inderdaad trage metabolisering via CYP2D6 en CYP2C19 te hebben. Ze knapte gelukkig goed op op de clomipramine. De benodigde lage dosis was hiermee verklaard én bij evt. vervolgstappen waren we ook beter voorbereid geweest."

Wat zijn volgens jou de belangrijkste voordelen van het gebruik van farmacogenetische tests in de psychiatrische praktijk?

"Farmacogenetica helpt bij het bepalen van het juiste aanbod van medicatie", vervolgt hij.

“Bij een aantal medicijnen meten we de spiegel in het bloed. Als hierbij geen afwijkend resultaat uitkomt, maar de patiënt ervaart wel bijwerkingen, kan dit komen door een afwijkend metabolisme. Dankzij dit onderzoek kunnen we dit aantonen. Farmacogenetica en spiegelbepalingen lopen hand in hand.”

Wachlijsten

“Door farmacogenetica in te zetten zou je mogelijk een bijdrage kunnen leveren om de wachlijsten in de GGZ te verminderen. Als iemand medicatie blijft krijgen die niet werkzaam is, geeft dat veel vertraging en narigheid.”

Zie je potentie voor verdere ontwikkelingen of verbeteringen op het gebied van farmacogenetica in de psychiatrische praktijk?

Er bestaat voor sommige genen nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs om hun rol in de medicatie-respons te ondersteunen. Er wordt hier nog steeds onderzoek naar gedaan, dus in de toekomst zal dit veranderen.

Tot nu toe vroeg ik analyse van de losse genen aan op basis van patronen in bijwerkingen. Gebrek aan werking door versneld metabolisme mis je hiermee. Vanwege de kosten ga je spaarzaam om met deze bepalingen. Ik weet dat Result Laboratorium het complete spectrum in kaart brengt. Indien de kosten hiervan vergelijkbaar zijn, is dat zeker een voordeel.”*

Tot slot, op basis van jouw ervaring, zou je farmacogenetica aanbevelen aan andere psychiaters die overwegen het te integreren in hun praktijk?

Zeker wel: de kosten gaan voor de baten uit. Door te investeren in dit onderzoek verandert de traagheid in de behandeling.

De patiënten zijn minder machteloos, want als medicijnen niet effectief zijn, het opbouwen steeds mislukt is dat heel lastig voor de patiënt. In sommige gevallen praten we over leven en dood. Door farmacogenetisch onderzoek is veel ellende voor de patiënt te besparen.”

En hij vat het krachtig samen:

“Farmacogenetica is de basis voor goede geneeskunde, het hoort gewoon bij elkaar!”

Over Rob Smit:

Sinds 38 jaar werkzaam in de psychiatrie en sinds 1995 als psychiater verbonden aan Yulius 'en haar rechtsvoorgangers'. Hij is gespecialiseerd in de behandeling van stemmingsstoornissen en dan de bipolaire stemmingsstoornis in het bijzonder.

Een klein jaar geleden is hiervoor bij Yulius het expertteam bipolaire stemmingsstoornissen opgericht.

Over Yulius:

Yulius helpt kinderen, jongeren en volwassenen met psychische problemen door het bieden van geestelijke gezondheidszorg en gespecialiseerd onderwijs. Yulius werkt op diverse locaties in de regio's Rijnmond en Zuid-Holland Zuid. Samen met cliënten, leerlingen én partners - zoals wijkteams, huisartsen, woningcorporaties en anderen in de omgeving - werkt ze aan positieve gezondheid. Met ondersteuning, behandelvormen en onderwijs zet ze in op goed functioneren in het dagelijks leven, relaties en het (terug) vinden van betekenis. Samen het verschil! Door luisteren, doen en ontplooien.

*Result Laboratorium maakt gebruik van Next Generation Sequencing (NGS). Met behulp van NGS kan er een gedetailleerde analyse worden uitgevoerd, waardoor er een breed farmacogenetisch profiel kan worden opgesteld. Dankzij deze techniek is het farmacogenetisch profiel levenslang inzetbaar.